

Årsrevisionsprotokollat
til
Økonomiudvalget
vedrørende
Økonomiforvaltningen

Revisionen af regnskab 2005

15. juni 2006

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	1
2. Københavns Kommunes Regnskab 2005	1
3. Den udførte revision og konklusioner	1
3.1 Regnskab 2005	1
3.2 Hensatte pensionsforpligtelser	2
3.3. Overholdelse af lånebekendtgørelsen	4
3.4 Lønanvisning og hertil knyttede ydelser for Københavns Kommune.....	5
3.5 Ledelsens Regnskabserklæring	17
3.6 Revisionspåtegning.....	17
4. Økonomiudvalgets årsregnskab for 2005	18
5. Den udførte revision og konklusioner	19
5.1 Økonomistyringssystemer	19
5.2 IT-anvendelse	20
5.3 Løn	23
5.4 Balancen.....	23
5.5 Bevillingskontrol	28
5.6 Tilbagekøbsrettigheder – frikøb- og udskydelsesordningen.....	28
6. Andre opgaver	32
6.1 Revisorerklæringer	32
6.2 Rådgivning mv.	35
6.3 Større undersøgelser	36
7. Opfølgning af tidligere omtalte forhold	36
7.1 Merudgifter til renovering af Øbro-hallen	36
7.2 Specifikations- og dokumentationskrav til IT-kontrakter	37
8. Ledelsens Regnskabserklæring	38

1. Indledning

Dette revisionsprotokollat indledes med oplysninger om Københavns Kommunes samlede årsregnskab for 2005. I tilslutning hertil redegøres der for den udførte revision af kommunens årsregnskab og konklusionerne hertil.

Herefter redegøres der for revisionen af Økonomiudvalgets regnskab for 2005.

2. Københavns Kommunes Regnskab 2005

Revisionens omfang

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Københavns Kommunes samlede årsregnskab, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab

Drifts-, refusions-, anlægsudgifter på netto 30.545 mio. kr. og finansposter på netto 30.545 mio. kr.

Den finansielle status viser samlede aktiver på 30.560 mio. kr. og en egenkapital på 24.326 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab

Årets resultat viser et underskud på 403 mio. kr.

Balancen viser samlede aktiver på 46.637 mio. kr. og en egenkapital på 14.215 mio. kr.

3. Den udførte revision og konklusioner

3.1 Regnskab 2005

Oversigt over arbejder udført for andre offentlige myndigheder

Det fremgår af Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner, afsnit 7.2.2.1, punkt o, udførelse af opgaver for andre myndigheder, at der i kommunens regnskab i det år, hvor en opgave afsluttes, skal redegøres for afvigelser mellem forkalkulationen og de faktiske omkostninger ifølge regnskabet.

I kommunens regnskab er der i oversigten over arbejder udført for andre offentlige myndigheder (s. 309-311) ingen oplysninger om forkalkulationer, og der er ikke redegjort for afvigelser.

Vi skal henstille, at oversigten udfærdiges i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner.

Rettelse af fejlinformation

Vi konstaterede som led i revisionen af et udkast til Regnskab 2005 en række fejlinformationer, som vi har oplyst til Økonomiforvaltningen, der har foretaget korrektioner heraf i det endelige regnskab.

DataWarehouse (DW)

Kommunen har etableret et DW med henblik på at tilgodese forvaltningernes krav til rapportering af økonomioplysninger. DW anvendes endvidere til rapportering af udvalgenes og kommunens samlede regnskab.

Vi har kontrolleret, at Økonomiforvaltningen har afstemt DW for 2005 med bogføringen i KØR.

3.2 Hensatte pensionsforpligtelser

Kommunens pensionsforpligtelser var ultimo 2005 opgjort til 22 mia. kr. i det omkostningsbaserede regnskab

Pensionsforpligtelsen for ansatte tjenestemænd er specificeret i udvalgenes regnskaber. Årets ændringer er reguleret i resultatopgørelsen. Pensionsforpligtelsen for afgæede tjenestemænd er alene hensat som gæld i Økonomiudvalgets regnskab.

Vi har drøftet principperne for opgørelsen af pensionsforpligtelsen med Økonomiforvaltningen. Vi finder, at det bør afklares, hvordan der ved opgørelsen af pensionsforpligtelsen er taget hensyn til:

- Tjenestemænd, der er overgået fra staten til kommunen i forbindelse med opgaveomlægninger (ansatte i folkeskolen, gymnasier og særforsorgen m.v.).
- Tjenestemænd, der er overført fra kommunen til andre offentlige enheder fx HS, og hvor kommunen skal refundere hele eller en dele af pensionsudgifterne.
- Løntrinsgrundlaget for de tjenestemænd, der ved aftale af 4. juli 1997 om ny løndannelse, som en overgangsordning er omfattet af en særlig pensionsgaranti, (således, at den enkeltes pension ved pensioneringen ikke kan være mindre end pensionen efter det løntrin, som tjenestemanden efter sit hidtidige lønforløb ville have stået på ved pensioneringen).
- Indbetaling af engangsbeløb ved "omklassificering" af tjenestemand, jf. Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 21 af 11. august 2003 vedrørende kompetence til decentral lønfastsættelse. Af cirkulæret fremgår det, at forvaltningerne i forbindelse med indgåelse af decentrale aftaler skal indbetale et engangsbeløb og løbende indbetaling til Løn- og Pensionsanvisningen.
- Tjenestemænd ansat i Miljø og Forsyningsudvalget, der ikke fremgår af aktuarens beregninger.
- Opgørelsen indeholder kun en beregning pr. tjenestemand, uanset pågældende har haft ansættelser under forskellige udvalg i kommunen.

Pensionsforpligtelsen er beregnet aktuarmæssigt på grundlag af oplysninger i lønsystemet pr. 31. december 2004, og fremgår af et regneark, som er overført til KØR. Forpligtelsen pr. 31. december 2005 er en fremskrivning af sidste års forpligtelse.

Vi har konstateret, at posteringserne i KØR ikke som foreskrevet er attesteret og anvist. Vi skal henstille, at den årlige regulering af den hensatte pensionsforpligtelse attesteres og anvises som foreskrevet.

Vi finder, at hensættelsen af pensionsforpligtelser er en så væsentlig post i regnskabet, at principperne for opgørelsen og beregningen heraf bør omtales mere fyldestgørende i kommunens regnskabspraksis.

3.3. Overholdelse af lånebekendtgørelsen

Reglerne om kommunernes låntagning fremgår af bekendtgørelse nr. 1102 af 12. december 2002 om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.

Københavns kommunes låneberettigede udgifter i 2005 udgjorde 183,9 mio. kr., og der blev optaget lån for 38 mio. kr. Lånerammen blev således overholdt i 2005.

Låneafdragene er opgjort til 4,3 mia. kr.

Låneberettigede udgifter

Vi har konstateret, at de låneberettigede udgifter er opgjort i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelsen, §§ 2 og 3.

Låneoptagelse

Af kommunens regnskab 2005, s. 4, fremgår det, at der under dranst 7, finansiering, er en låneoptagelse på 102,7 mio. kr.

Regnskabets oplysninger kan specificeres således:

	(Mio. kr.)
Østamager-banen. Ompostering af låneoptagelse foretaget i 2004	160,8
Låneoptagelse i Plan og Arkitektur til byfornyelse	38,0
Fejlagtig posteret i Plan og Arkitektur (netto)	- 96,1

Som det fremgår har låneoptagelsen i 2005 reelt udgjort 38 mio. kr.

Vi har konstateret, at låneoptagelsen på 38 mio. kr. er foretaget i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser om låneoptagelse, jf. § 11.

Låneafdrag

Vores revision af låneafdragene viste, at der i 2005 blev afdraget for 4,3 mia. kr. Herefter udgør den langfristede gæld 2,9 mia. kr. svarende til en gæld pr. borger på 5.773 kr. pr. indbygger, hvilket er under landsgennemsnittet på 11.058 kr. (Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriets kommunale nøgletal, kommunal gæld uden Københavns, Frederiksberg og Bornholms kommuner).

Det fremgår af BR 603/04 om Økonomisk udskillelse af Københavns Energi, at restgælden primo 2005 vil udgøre 3 mia. kr. Dette mål er således nået ved udgangen af 2005.

Vores gennemgang af låneafdragene gav ikke anledning til bemærkninger.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at kommunens forretningsgange, herunder de etablerede interne kontroller, giver en forsvarlig sikkerhed mod væsentlige fejl eller mangler ved administrationen af låneområdet.

Revisionen viste, at kommunen overholder reglerne i lånebekendtgørelsen og kommunens forretningsgange.

3.4 Lønanvisning og hertil knyttede ydelser for Københavns Kommune

Revisionspåtegningen på Københavns Kommunes regnskab for 2004 indeholdt et forbehold som følge af, at kommunens interne kontrol på lønområdet havde været behæftet med væsentlige mangler og usikkerheder.

I revisionsbetænkningen for 2004 påtalte Revisionsudvalget derfor skarpt Økonomiforvaltningens mangelfulde styring af kontrakten vedrørende lønanvisningen med Accenture A/S. Udvalget anmodede Revisionsdirektoratet om at blive holdt orienteret om resultatet af sagens opfølgning.

Opfølgning af tidligere omtalte forhold

- I årsrevisionsprotollatet for 2004 blev det konstateret, at lønnen til ansatte, der overgik til serviceleverandøren Accenture, var registreret i Økonomiforvaltningen som et tilgodehavende. Ultimo 2004 udgjorde tilgodehavendet 25,6 mio. kr. Proceduren fortsatte i 2005, og ultimo året henstår et tilgodehavende på 29,4 mio. kr. I Økonomiudvalgets opfølgning den 4. april 2006 (ØU 115/2006) af revisionsprotokollatet for 2004 blev det oplyst, at der i forbindelse med afslutning af kontrakten mellem Accenture og kommunen er igangsat et oprydningsprojekt, hvori håndteres de regnskabs- og afstemningsmæssige udeståender i forhold til den periode, hvor Accenture varetog lønanvisningen.
- I årsrevisionsprotokollatet for 2004 fandt vi, at Økonomiforvaltningen burde fastsætte vilkår for registrering og administration af de kommunale indtægter, der tilgår serviceleverandøren som led i varetagelsen af løn- og pensionsanvisningen, samt tilrettelægge en opfølgning af, at administrationen sker som forudsat. Ifølge Økonomiudvalgets opfølgning af årsrevisionsprotokollatet vil et igangsat regnskabsprojekt indeholde udarbejdelsen af en arbejdsgang for registrering og administration af de indtægter, der tilgår KMD. Arbejdsgangen forventes færdig medio 2006.
- Vedrørende opgørelser til staten over tilskud til lærerpensioner og sociale medarbejderpensioner, jf. årsrevisionsprotokollatet for 2004, har Økonomiudvalget i sin opfølgning oplyst, at kommunen har anmodet KMD om at overtage arbejdet i forhold til at indhente refusion fra Socialministeriet for 2004 og 2005 og for lærerpensionerne for årene 2003 til 2005. KMD har i den forbindelse indgået en aftale med revisionsfirmaet Ernst & Young. Endvidere har Økonomiforvaltningen igangsat et arbejde med at fastlægge en arbejdsgang for indhentelse af refusionerne fremadrettet.

Revisionen af lønområdet for 2005

I resultatopgørelsen i Københavns Kommunes regnskab for 2005 indgår samlede lønudgifter på 13,2 mia. kr. Endvidere indgår der i balancen i regnskabet betydelige beløb, der omfatter rettigheder og forpligtelser, som vedrører lønområdet.

Økonomiudvalget besluttede den 10. maj 2005 at opsige kontrakten om lønanvisningen med serviceleverandøren Accenture. I forlængelse heraf blev der indgået en 1-årig aftale med KMD som serviceleverandør af lønanvisningen fra november 2005. Accenture fortsatte lønanvisningen indtil dette tidspunkt.

For 2005 er lønanvisningen således sket ved anvendelse af 2 forskellige lønsystemer.

For at kunne tilvejebringe det fornødne grundlag for vores revisionsmæssige vurderinger, herunder konklusionen i revisionspåtegningen af kommunens årsregnskab, anmodede vi i et brev af 20. marts 2006 til Økonomiforvaltningen om en redegørelse for en række forhold.

I det følgende redegøres der for disse forhold og Økonomiforvaltningens besvarelse af 23. maj 2006:

Forhold 1

Revisionsdirektoratet anmodede Økonomiforvaltningen om for 2005 at udarbejde en afstemning af de konterede lønudgifter ifølge lønsystemerne (Accentures lønsystem og KMD-lønsystemet) med de bogførte lønudgifter ifølge KØR, henholdsvis via grænsesnit og andre registreringer.

Direktoratet anmodede Økonomiforvaltningen om at udfylde et skema og om, at eventuelle forskelle mellem lønsystemerne og bogføringen blev forklaret, fx blev anmodet om oplysning om lønudgifter, der vedrører 2004, men er bogført i 2005, og eventuelle lønudgifter der vedrører 2005, men er bogført i 2006.

Økonomiforvaltningen har hertil oplyst, at forvaltningen i 2005 har foretaget en række ændringer i de grænseflader, der er mellem lønsystemet (Accenture og KMD) og KØR. Disse ændringer indebærer blandt andet, at grænsesnit fra Accenture er identificeret ved særskilt navngivning for henholdsvis grænsesnitposter, der vedrører regnskab 2005, og poster, der vedrører foregående år. Tilsvarende kan poster fra grænsesnit fra KMD-lønsystemet identificeres og spores særskilt i KØR-systemet.

Samtidig er der med henblik på bogføring af udgifterne på konti i KØR foretaget en opsplitning, der sikrer fuldstændig adskillelse af posteringer fra Accenture og KMD. Det er således muligt på kontoniveau i KØR at adskille posteringer fra henholdsvis det ene og andet lønsystem. Derved er der samtidig fuldstændig klarhed over hvilken af de 2 leverandører, der har ansvaret for hvilke konti, herunder i forhold til afstemninger mv.

Økonomiforvaltningen er enig i, at den af Revisionsdirektoratet ønskede oversigtlige opstilling af afstemning af løn mellem henholdsvis posteringer i lønsystemet og KØR er hensigtsmæssig. Økonomiforvaltningen har derfor bedt henholdsvis Accenture og KMD om at udfylde det fremsendte skema og angive de ønskede forklaringer på evt. afvigelser som anført af Revisionsdirektoratet.

Skemaet mv. er endnu ikke modtaget. Accenture forventes primo september 2006 at levere afstemningsdata som en del af oprydningsprojektet, der er omtalt i efterfølgende besvarelse.

KMD forventes at levere data i uge 26. Økonomiforvaltningen vil hurtigst muligt efter modtagelse af skemaerne fremsende disse til Revisionsdirektoratet.

Revisionsdirektoratet finder det kritisabelt, at der ikke har været foretaget den grundlæggende interne kontrol i form af afstemning mellem lønsystem og bogføring.

Forhold 2-4

Spørgsmål: Hvorledes har Økonomiforvaltningen sikret sig dokumentation af, at lønrelaterede balancekonti, som Accenture henholdsvis KMD har administreret, er afstemt og specificeret i overensstemmelse med kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ? Hvilke væsentlige konti er eventuelt ikke afstemt og specificeret? Eventuelle konti og tilhørende saldi ultimo 2005 bedes oplyst.

Spørgsmål: Hvorledes har Økonomiforvaltningen sikret sig dokumentation af, at Accenture henholdsvis KMD i årets løb har foretaget korrekt og rettidig afregning af indeholdelser af A-skat, ATP, pensionsbidrag mv.?

Spørgsmål: Hvilken dokumentation har Økonomiforvaltningen sikret sig til kontrol af, at oplysningssedler til brug for årsopgørelserne for 2005 for kommunens ansatte er indberettet korrekt til skattemyndighederne?

Økonomiforvaltningen har om nævnte forhold oplyst følgende vedrørende perioden fra 1. januar 2005-31. oktober 2005, hvor Accenture varetog lønanvisningen:

Accenture har ikke haft etableret og gennemført procedurer for ovennævnte afstemningsopgaver. Der pågår nu et oprydningssprojekt hos Accenture, der har til formål dels at dokumentere og rette fejl vedrørende Accentures afstemning og afregning af lønkonti dels har til formål at tilvejebringe grundlaget og dokumentationen for KMD og Kommunens rettelser i forhold til den enkelte medarbejder for Accenture-perioden. Økonomiforvaltningen vil i forbindelse med oprydningssprojektet modtage oversigter over Accentures afstemninger og afregninger. Økonomiforvaltningen har indkøbt ekstern faglig bistand fra PricewaterhouseCoopers (PwC) og Capacent til opfølgning på dokumentationen. Projektet og afslutning af leverancerne forventes først afsluttet i efteråret 2006.

Økonomiforvaltningen har om nævnte forhold oplyst følgende vedrørende perioden fra 1. november 2005-31. december 2005, hvor KMD varetog lønanvisningen:

Procedurerne for afstemningen og den løbende dokumentation for afstemningen er endnu ikke etableret tilfredsstillende. Kommunen har således ikke modtaget dokumentation vedrørende KMD-perioden, november-december i 2005. Økonomiforvaltningen har igangsat et regnskabsprojekt, blandt andet med det formål at klarlægge procedurerne hos KMD og etablere en løbende dokumentation af ovennævnte fra KMD til Økonomiforvaltningen. Økonomiforvaltningen vil fremadrettet afsætte dedikerede ressourcer specielt til at sikre, at KMD fremsender dokumentation af korrekt lønproduktion, korrekt bogføring heraf samt korrekt afregning af løn til 3. parter.

Revisionsdirektoratet finder det kritisabelt, at der ikke kan tilvejebringes fornøden og grundlæggende dokumentation af afstemninger og specifikationer af balanceposter,

korrekt afregning til 3. part samt korrekt indberetning til skattemyndighederne af lønmodtagernes årsopgørelser for 2005.

Forhold 5

Spørgsmål: Hvorledes har Økonomiforvaltningen sikret sig dokumentation af serviceleverandørernes træk på kommunens likvide konti?

Økonomiforvaltningen har oplyst, at når en serviceleverandør skal trække på kommunens likviditet, udfærdiges der et sæt tegningsrettigheder, der definerer, hvilke personer der kan foretage dispositioner på de enkelte bankkonti. Disse tegningsrettigheder er forankret i Økonomiforvaltningen og underskrevet et medlem af forvaltningens direktion og en kontorchef.

Herudover foretages der hvert kvartal samt ved årsafslutningen (pr. 31. december) en overordnet afstemning af hele kommunens likvide beholdninger. Denne afstemning foretages af Økonomiforvaltningens 3. kontor.

De serviceleverandører, der har trækingsret på kommunens likviditet, skal foretage afstemning og bogføring således, at saldoen i banken stemmer overens med saldoen i KØR.

I tilfældet med Accenture oplyser Økonomiforvaltningen, at der er foretaget afstemning og bogføring korrekt, og at kontiene er lukket pr. den 31. december 2005. Efterfølgende er der for 2006 oprettet en særskilt konto, der opfyldes efter behov til at foretage de sidste betalinger i forbindelse med oprydningen.

En enkelt girokonto er afstemt og bogført af Accenture og herefter (31. december 2005) overført til KMD.

KMD har ligeledes foretaget bogføring og afstemninger pr. årsskiftet, således at der ikke er uforklarede differencer.

Forhold 6

Spørgsmål: Har Økonomiforvaltningen udarbejdet generelle retningslinier til brug for forvaltningernes behandling af løn ved anvendelsen af Accenture-lønssystemet og KMD-lønssystemet.

Økonomiforvaltningen har oplyst, at kommunen fortsat er i dialog med KMD om KMD's udarbejdelse af generelle retningslinier. Herudover nævnes, at processerne for behandling af fejlkonti, dagpengerefusioner og løndebitorer forankres i de enkelte fagforvaltninger og i KMD gennem en række møder, som vil være afsluttet ultimo maj, 2006. Økonomiforvaltningen varetager en koordinerende funktion.

Revisionsdirektoratet lægger betydelig vægt på, at Økonomiforvaltningen – som systemansvarlig for anvendelsen af lønssystemet – sikrer udarbejdelsen af disse generelle retningslinier. Retningslinierne skal udgøre grundlaget for de enkelte forvaltningers forretningsgange, herunder den interne kontrol der forudsættes udført af de enkelte forvaltninger for at sikre en korrekt lønanvisning og bogføring mv., jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag for intern kontrol – generelt og kontrolforanstaltninger for anvendelsen af edb-regnskabssystemer.

Forhold 7

Det fremgår af revisionsbetænkningen for 2004, at Accenture inden idriftsættelsesdagen skulle have foranlediget udarbejdet en revisorerklæring om Leverandørens generelle system-, drifts-, og datasikkerhed, jf. kontraktens pkt. 24.

Ifølge kontrakten får Kunden (Københavns Kommune) endvidere én gang årligt en tilsvarende erklæring om den samlede systemsikkerhed og driftssikkerhed fra Leverandørens eksterne sikkerhedsrevisor.

Økonomiforvaltningen oplyste i et brev af 27. maj 2005, at forvaltningen af Accenture den 21. april 2005 havde modtaget et notat udarbejdet af KPMG C. Jespersen, hvori rammerne for den kommende revisorerklæring skitseres. Kommunen havde dog endnu ikke modtaget den endelige revisorerklæring. Det fremsendte notat ville blive drøftet

med kommunens advokat med henblik på, hvorvidt det fremsendte overholder kontraktens krav.

Ifølge revisionsbetænkningen fremgår det endvidere af kontraktens pkt. 9, at Leverandøren én gang årligt vederlagsfrit skal foranledige udarbejdet en detaljeret revisorerklæring, der dokumenterer, at Leverandørens forhold i forbindelse med erlæggelse af de af Kontrakten omfattede ydelser, herunder forretningsgange og interne kontroller, er betryggende og i overensstemmelse med såvel de kontraktfastsatte krav hertil som bestemmelserne i den kommunale styrelseslov, forvaltningsloven, lov om behandling af personoplysninger, Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ mm. samt generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system.

Den kommunale styrelseslovs krav til den kommunale revision skal overholdes ved udarbejdelse af revisorerklæringen tillige med en af Kunden udarbejdet instruks for revision af de af Kontrakten omfattede ydelser.

Ifølge pkt. 5.8.4 i aftalen med KMD kan kommunen på skriftlig anmodning over for Leverandøren fra dennes eksterne sikkerhedsrevisor få en erklæring om den samlede system- og driftssikkerhed mv., jf. Foreningen af Statsautoriserede revisors Revisionsvejledning nr. 14 og 17 eller erklæringer i henhold til vejledninger, der erstatter disse vejledninger (Nu Revisionsstandard 3411 – Erklæringsopgaver om generelle it-kontroller og applikationskontroller mv.) Såfremt erklæringerne er specifikke for kunden og medfører omkostninger eller ressourceforbrug for leverandøren, leveres erklæringerne mod særskilt betaling.

Det fremgår endvidere af aftalen, at leverandøren skal overholde Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ.

Revisionsdirektoratet forudsatte i nævnte brev af 20. marts 2006 til Økonomiforvaltningen, at systemrevisionserklæringerne for de generelle it-kontroller og kontrollerne i

lønsystemet fra revisorerne for serviceleverandørerne Accenture og KMD omfatter følgende:

1. At det generelle kontrolmiljø er tilfredsstillende i forhold til system-, data- og driftssikkerheden.
2. At det generelle kontrolmiljø specifikt i relation til adgangskontrolsystemet er tilfredsstillende i forhold til system-, data- og driftssikkerheden.
3. At kontrolmiljøet i lønsystemet sikrer et fuldstændigt, nøjagtigt og korrekt datagrundlag.
4. At kontrolmiljøet i adgangskontrolsystemet sikrer et fuldstændigt, nøjagtigt og korrekt datagrundlag.
5. At procedurene for administrationen af lønsatser er tilfredsstillende, og at lønsatserne i systemet til enhver tid er i overensstemmelse med gældende overenskomster mv.
6. At serviceleverandørens adgang til løndata (kundedata), herunder medarbejderoplysninger er tilfredsstillende begrænset.

Revisionsdirektoratet bad i brevet af 20. marts 2006 oplyst, om Økonomiforvaltningen havde modtaget/indhentet nævnte revisorerklæringer fra henholdsvis Accenture og KMD og bad om kopi af erklæringerne suppleret med oplysning om, hvilke tiltag Økonomiforvaltningen havde gjort i forbindelse med behandlingen heraf. Hvis erklæringerne ikke var modtaget, blev bedt oplyst, hvilke kompenserende kontroller, der var udført.

Vedrørende Accenture oplyser Økonomiforvaltningen:

Økonomiforvaltningen har ikke modtaget materiale senere end det omtalte notat af 21. april 2005 udarbejdet af KPMG C. Jespersen.

Accenture er som bekendt ikke længere leverandør af lønanvisning til Kommunen. Økonomiforvaltningen forventer, at der indgås forlig om de økonomiske og andre mellemværender mellem Accenture og Kommunen. I forlængelse af dette er det næppe sandsynligt, at Kommunen vil modtage revisorerklæringer vedrørende Accentures varetagelse af lønanvisningen. I perioden, hvor Accenture var lønanvisningsleverandør,

opstod et betragteligt antal fejl i lønberegninger og lønudbetalinger, der henføres til såvel systemfejl, manglende funktionalitet, datafejl som driftsafviklingsfejl.

En RS 4311, type B erklæring omhandler a) en beskrivelse af serviceleverandørens interne kontrol, normalt udarbejdet af serviceleverandørens ledelse, og b) en konklusion fra revisor om at:

- Ovenstående beskrivelse er dækkende.
- Den interne kontrol er hensigtsmæssigt tilrettelagt til opnåelse af de angivne mål.
- De interne kontroller er implementeret.
- De interne kontroller fungerer effektivt på baggrund af resultaterne fra test af kontrollerne. I tillæg til konklusionen vedrørende funktionalitet identificerer revisor de test af kontroller, der er udført, og de tilknyttede resultater.

Økonomiforvaltningens opfattelse af forholdene hos Accenture i lønanvisningsperioden indikerer, at den eksterne revisor ikke ville kunne afgive erklæring om tilfredsstillende forhold vedrørende pkt. (b) hos Accenture.

Det er Økonomiforvaltningens vurdering, at det ikke er meningsfuldt for Kommunen at arbejde med aktiviteter, der direkte skal kompensere for leverandørens manglende system-, data- og driftssikkerhed eller for sikkerhed i omgivende procedurer. Kommunen arbejder i stedet på at identificere og håndtere faktiske fejl.

Kommunen udfører som nævnt sammen med Accenture, KMD og PwC for øjeblikket et oprydningssprojekt, der har til formål at få opgjort og verificeret fejl opstået hos de enkelte lønmodtagere i Accenture-perioden og at få gennemført en oprettelse af fejlene, samt få tilvejebragt grundlag og dokumentation for afstemninger. Det nævnes for en ordens skyld, at der ifølge BR-beslutning ikke vil blive søgt inddrivelse hos løndebitorer med en nettogæld på under 1.500 kr.

Vedrørende KMD oplyser Økonomiforvaltningen:

KMD's eksterne revisor, Kommunernes Revision, har udfærdiget en generel erklæring, som er sendt til Revisionsdirektoratet. Denne erklæring vedrører de to første

punkter, som Revisionsdirektoratet har forudsat. Kommunen har efterspurgt en revisorerklæring specifikt for lønsystemet til håndtering af punkterne 3, 4 og 6, samt en særlig erklæring vedrørende punkt 5, som ikke vedrører lønsystemet, men procedurerne til sikring af korrekt vedligeholdelse af data vedrørende overenskomster (lønsatser).

Revisionsdirektoratet finder det kritisabelt, at Økonomiforvaltningen ikke – som led i forvaltningens interne kontrol af lønadministrationen – har indhentet revisorerklæringer fra serviceleverandørerne, der dækker de af Revisionsdirektoratet omtalte forhold.

Økonomiforvaltningens sammenfatning

Accentures deltagelse i udarbejdelse af afstemninger og redegørelser forventes afsluttet i september 2006.

Det indebærer, at der forventes at ville foreligge en tilfredsstillende oprydning inklusiv den ønskede redegørelse for afstemning mellem lønsystem og bogholderi.

Derimod er det næppe sandsynligt, at der vil foreligge revisorerklæringer, jf. RS 3411. Økonomiforvaltningen er meget opmærksom på, at baggrunden for, at KMD ikke er i stand til umiddelbart at levere de ønskede opgørelser er, at de løbende afstemnings- og kontrol procedurer ikke er tilstrækkeligt forankrede hos KMD, og at den løbende dokumentation af dette fra KMD til Kommunen ikke er endeligt defineret og igangsat. I konsekvens heraf har såvel Kommunens opfølgning på, at KMD får fastlagt tilfredsstillende procedurer, som etablering af tilfredsstillende procedurer mellem KMD og Kommunen meget høj prioritet i Økonomiforvaltningen.

Konklusionen af den udførte revision af regnskab for 2005 og revisionspåtegning

Vi finder det væsentligt, at der – som et led i den interne kontrol – løbende foretages en afstemning mellem lønsystemet og kommunens bogføringssystem KØR. Dette er, som det fremgår, ikke sket.

Endvidere anser vi det for væsentligt, at Leverandørerne i 2005 af løn- og pensionsansøgningen tilvejebringer de revisorerklæringer, som er påkrævet i henhold til kontrakten mv.

På Økonomiudvalgets møde den 25. april 2006 (ØU 129/2006) godkendte udvalget Økonomiforvaltningens indstilling om, at Økonomiudvalget aflægger regnskab for 2005 til Borgerrepræsentationen, og at Økonomiudvalget indstiller til Borgerrepræsentationen, at kommunens regnskab for 2005 afgives til revision.

Det fremgår af sagsindstillingen, at Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen og Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har gjort opmærksom på, at der kan være en usikkerhed på deres regnskabstal på grund af Accenture. Usikkerheden er ikke specificeret af forvaltningerne, men går generelt på de bogførte udgifter vedrørende løn.

Det fremgår endvidere, at Økonomiforvaltningen har igangsat en endelig afstemning af lønregnskaberne for 2004 og 2005. Arbejdet ventes afsluttet, således at der kan fremlægges en status for Borgerrepræsentationen som led i fremlæggelsen af halvårsregnskabet for 2006. På baggrund af de foreløbige resultater af arbejdet er det forvaltningens vurdering, at usikkerheden i regnskabet i 2005 ikke udgør over 15 mio. kr. og dermed mindre end i regnskab 2004. Det skal bemærkes af forvaltningen, at der til de finansielle poster knytter sig en usikkerhed til, om kommunen fuldt ud får hjemtaget for meget udbetalt løn, ferie mv. i 2004 og 2005.

Ovennævnte forhold – som vi anser som væsentlige – har betydning for vor konklusion af den udførte revision af Københavns Kommunes regnskab for 2005, herunder for revisionspåtegningen.

Der er derfor efter vores opfattelse tale om en situation, hvor Københavns Kommunes regnskab generelt giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultat. Det har imidlertid ikke været muligt for os at komme til en konklusion indeholdende en høj grad af sikkerhed for lønningerne i kommunens regnskab for 2005. Vi tager derfor også for 2005 forbehold for rigtigheden af lønningerne i regnskabet, men forbeholdet påvirker ikke på afgørende vis regnskabets retvisende billede, jf. punkt 3.6.

Anbefalinger

Revisionsdirektoratet noterer med tilfredshed, at opfølgningen, på at KMD får fastlagt tilfredsstillende procedurer, som etablering af tilfredsstillende procedurer mellem KMD og Kommunen har meget høj prioritet i Økonomiforvaltningen.

Direktoratet anbefaler i denne forbindelse, at Økonomiforvaltningen fastlægger en årlig konkret handlingsplan til styring og opfølgning af, at serviceleverandøren af lønansvinsen leverer de forudsatte ydelser, og til forvaltningens supplerende kontroller til sikring af kommunens samlede regnskabsaflæggelse.

3.5 Ledelsens Regnskabserklæring

Til brug for revisionen af årsregnskabet har vi i overensstemmelse med god offentlig revisionskik indhentet bekræftelse fra den daglige ledelse i samtlige forvaltninger om regnskabet fuldstændighed, herunder oplysninger om finansieringsaftaler, pantsætninger, forpligtelser, risici vedrørende uopfyldte kontrakter, retssager, begivenheder efter balancetidspunktet, andre vanskeligt reviderbare områder samt besvigelser og fejl.

3.6 Revisionspåtegning

Som resultat af den udførte revision vil vi, såfremt Borgerrepræsentationen godkender det foreliggende årsregnskab, forsyne det med følgende revisionspåtegning:

"Til Københavns Borgerrepræsentation

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar-31. december 2005, der aflægges efter den kommunale styrelseslov.

Kommunens ledelse har ansvaret for årsregnskabet. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsregnskabet.

Den udførte revision

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og Revisionsvedtægten for Københavns Kommune (god offentlig revisionskik). Disse kræ-

ver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsregnskabet anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Forbehold

Kommunens interne kontrol på lønområdet har været behæftet med væsentlige mangler og usikkerheder i form af manglende afstemning mellem lønsystemerne og kommunens bogføringssystem KØR, manglende erklæringer fra revisorerne af serviceleverandørerne Accenture og KMD samt 2 forvaltningers vurdering af usikkerheden om lønningerne. Vi har derfor ikke opnået den høje grad af sikkerhed for rigtigheden af lønningerne i regnskabet.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet, bortset fra den mulige virkning af det i forbeholdet anførte, giver et retvisende billede af kommunens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2005 samt af resultatet af kommunens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar-31. december 2005 i overensstemmelse med de krav til regnskabsaflæggelsen, som følger af den kommunale styrelseslov".

4. Økonomiudvalgets regnskab 2005

Vi har afsluttet revisionen af Økonomiudvalgets årsregnskab for 2005, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab

Drifts- anlægs- og finansindtægter på netto 24.770 mio. kr. Den finansielle status viser samlede aktiver på 12.464 mio. kr. og en egenkapital på 9.689 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab

I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der ikke for 2005 udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der udarbejdes alene en balance for hvert udvalg. Dette har baggrund i strukturændringen i kommunen.

Økonomiudvalget balance viser samlede aktiver på 8.433 mio. kr. og en egenkapital på -9.206 mio. kr.

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter, samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk og hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

5. Den udførte revision og konklusioner

5.1 Økonomistyringssystemer

5.1.1 Udviklingen af økonomistyringen i Økonomiforvaltningen

I 2004-årsrevisionsprotokollatet (8/2004) til Økonomiudvalget oplystes det, at udvalget i forbindelse med opfølgningen af årsrevisionsprotokollatet for 2003 havde meddelt: Kvarterløft blev placeret på økonomistyringsniveau: Aktivitetsstyring, og Økonomiforvaltningen blev placeret på økonomistyringsniveau: Finansiell kontrol.

Økonomiforvaltningen blev dog i første omgang placeret på Ad Hoc som følge af manglende forretningsgange.

For Kvarterløft og Økonomiforvaltningens vedkommende sker der løbende en udvikling af økonomistyringen. Da Økonomiforvaltningens portefølje af opgaver er kendetegnet ved mange, både små og store projekter, der løbende ændrer sig, ligger fokus i økonomistyringen på en optimering af projektstyringen. En egentlig handlingsplan for økonomistyringen skal tage højde for dette og vil blive drøftet med revisionen i forlængelse af undersøgelsen af Københavns Kommunes generelle økonomistyring i foråret 2005.

Økonomiudvalget har ikke kommenteret dette punkt ved opfølgningen i april 2006 af årsrevisionsprotokollatet for 2004, og Revisionsdirektoratet har ikke efterfølgende modtaget en henvendelse om drøftelse af en handlingsplan for økonomistyringen.

5.1.2 Forretningsgangsbeskrivelser. Jf. Kasse- og Regnskabsregulativet

Det fremgår af Økonomiudvalgets opfølgning af revisionsprotokollat nr. 8/2004, at følgende manglende forretningsgangsbeskrivelser forventes udarbejdet til oktober 2006:

- Brugen af Edb-regnskabssystemer – Mangler forretningsgangsbeskrivelser til andre edb-systemer.
- Kassebetjening og konti i pengeinstitutter – Mangler forretningsgang for konti i pengeinstitutter.
- Sikkerhedsstillelser.
- Opbevaring og registrering af midler.
- Arkivalier.
- Forsikrings- og sikringsforhold.
- Registrering af ejendomme.

5.2 IT-anvendelse

Manglende overholdelse af grundprincipper for styring af IT-sikkerhed

Borgerrepræsentationen vedtog i 2002 et nyt Regulativ for IT-sikkerhed i Københavns Kommune.

IT-sikkerhedsbestemmelserne blev udvidet fra hovedsageligt at omfatte sikkerheds- og kontrolforanstaltninger for beskyttelse af personoplysninger til nu at omfatte IT-sikkerhed generelt. Med regulativets vedtagelse blev der øget fokus på IT-ledelse og IT-anvendelse.

I kommunens IT-sikkerhedspolitik, der samtidig blev vedtaget, lagde Borgerrepræsentationen bl.a. vægt på, at kommunen fremover fastlægger et højt sikkerhedsniveau med vidtgående krav til datasikkerhed og kvalitet.

Af regulativets kapitel 4 Grundprincipper for styring af IT-sikkerheden fremgår det bl.a., at IT-sikkerheden er et fælles anliggende for kommunens forvaltninger.

Økonomiudvalget fører et overordnet tilsyn med og koordinerer sikkerhedsbestemmelserne i alle forvaltninger, og fastlægger det overordnede IT-sikkerhedsniveau for hele kommunen ud fra en risikovurdering i de enkelte forvaltninger.

Til brug herfor skal forvaltningernes ledelser bl.a. sikre, at der inden for hvert forvaltningsområde udarbejdes:

- En oversigt over samtlige anvendte IT-systemer i forvaltningen.
- En risikoanalyse af hele forvaltningens IT-anvendelse.
- En vurdering af forvaltningens IT-driftsmiljø.

Ud fra risikoanalyserne mv. tilrettelægger den enkelte forvaltnings ledelse IT-sikkerhedsniveauet og IT-sikkerhedspolitikken inden for sit område, herunder en vurdering af væsentlighed og risiko, efter godkendelse i vedkommende udvalg.

Økonomiudvalget fastlægger det overordnede IT-sikkerhedsniveau for hele kommunen ud fra risikovurderingerne i forvaltningerne.

Overborgmesteren fungerer som sekretariat for Økonomiudvalget på sikkerhedsområdet og vejleder og rådgiver sikkerhedslederne og forvaltningerne i sikkerhedsspørgsmål, samt koordinerer kommunens fælles uddannelse og vejledning af sikkerhedsledere, systemansvarlige og IT-ansvarlige.

Det daglige ansvar for opgaven varetages på vegne af overborgmesteren af Borgerrepræsentationens Sekretariat, der også varetager kommunens overordnede IT-sikkerhedsfunktion.

Revisionsdirektoratet har i 2005 foretaget en opfølgning på kommunens centrale styring af IT-sikkerhedsarbejdet for at opnå et højt sikkerhedsniveau efter det nye regulativ for IT-sikkerhed.

I denne anledning blev Borgerrepræsentationens Sekretariat anmodet om status på Sekretariatets løbende styring og opfølgning af forvaltningernes arbejde med at udarbejde oversigter over anvendte IT-systemer, risikoanalyser, samt vurdering af forvaltningernes IT-driftsmiljø.

For arbejdet med risikovurderinger konstateredes det, at der, siden regulativets vedtagelse i 2002, kun er udarbejdet 2 risikovurderinger – i henholdsvis 2003 og 2005.

Revisionsdirektoratet er bekendt med, at en række af kommunens forvaltninger er i gang med at udarbejde risikoanalyser, men status herfor er direktoratet ikke bekendt med.

Borgerrepræsentationens Sekretariat har løbende ved sikkerhedsledermøder spurgt til forvaltningernes arbejde med udarbejdelse af risikoanalyser og har bebudet, at den manglende overholdelse ville blive medtaget i overborgmesterens årsberetning om forløbet af IT-sikkerhedsarbejdet.

I forbindelse med den løbende opfølgning har Borgerrepræsentationens Sekretariat ikke indhentet og behandlet de udarbejdede risikoanalyser, da det blev vurderet tilstrækkeligt at følge op på forvaltningernes arbejde med risikoanalyser af IT-anvendelsen og ikke indholdet heraf.

For de øvrige opgaver konstateres det, at Borgerrepræsentationens Sekretariat ikke havde foretaget en opfølgning overfor forvaltningerne.

Revisionsdirektoratet anbefaler, at Borgerrepræsentationens Sekretariat, der varetager kommunens overordnede IT-sikkerhedsfunktion, løbende følger op på samtlige områder af IT-sikkerhedsarbejdet efter Sikkerhedsregulativets grundprincipper for styring af IT-sikkerhed. Sekretariat bør herefter indsamle og vurdere forvaltningers risikovurderinger, så arbejdet med at fastlægge kommunens overordnede IT-sikkerhedsniveau kan påbegyndes.

Det vurderes af stor betydning, at IT-sikkerhedsarbejdet styrkes og opprioriteres, så Borgerrepræsentationens mål om et højt sikkerhedsniveau kan realiseres.

Her ud over bør Borgerrepræsentationens Sekretariat som led i udførelsen af det overordnede tilsyn og koordination, herunder ajourføring af kommunens IT-sikkerhedsbestemmelser, overveje at indføre en obligatorisk standard for IT-sikkerhedsprocesser, sådan som det er besluttet for statens institutioner.

En sådan standard vil kunne være med til at forbedre kommunens styring af IT-sikkerhedsarbejdet.

Revisionsdirektoratet anmoder om at blive holdt underrettet om forvaltningernes fortsatte IT-sikkerhedsarbejde, herunder udarbejdelsen af oversigter over anvendte IT-systemer, resultatet af de foretagne risikoanalyser samt vurderingen af forvaltningernes IT-driftsmiljø.

5.3 Løn

Revisionen af lønområdet omtales under punkt 3.4 om lønanvisningen og dertil knyttede ydelser.

5.4 Balancen

Afgrænsning

For så vidt angår revisionen af lønrelaterede aktiv- og passivposter henvises til afsnit 3.4 om lønanvisningen og dertil knyttede ydelser.

Posterne henstår i Økonomiudvalgets regnskab med følgende saldi:

Organisation	Aktiver (mio. kr.)	Passiver (mio. kr.)
11050 Tjenestemandspensioner	169,1	- 42,3
11700 Løn- & Pensionsanvisningen	47,0	- 157,3
11750 KMD LPA	13,7	- 150,5

Aktiverne indeholder ikke bankbeholdninger, som indgår i kommunens koncernkonti.

Funktion 9.14 Tilgodehavender i betalingskontrol (konto 11000-2200-11293)

Af det samlede tilgodehavende på 16,3 mio. kr. er 2 tilgodehavender på 15,8 mio. kr. interne kommunale mellemværender. Det ene tilgodehavende vedrører tjenestemandspensionsbidrag i KTK på 15,7 mio. kr., og det andet tilgodehavende på 0,1 mio. kr. vedrører levering af hjertestartere til Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Vi skal henstille, at interne tilgodehavender afregnes inden årets udløb.

Funktion 9.15 Andre tilgodehavender

Det fremgår af regnskabet (s. 60, under kortfristede tilgodehavender), at der i 2005 blev bogført 4,2 mia. kr., som kortfristet tilgodehavende. Beløbet udgør hovedstolen (før rentetilskrivning) på gældsbreve i KE Vand A/S og KE Afløb A/S, jf. BR (506/05). Af regnskabet fremgår, at gældsbrevene kan opsiges med 3 måneders varsel og er derfor henført til kortfristede tilgodehavender.

Beløbet dækker over et samlet tilgodehavende på 4,2 mia. kr., som kommunen har efter salget af aktierne i KE Vand A/S og KE Afløb A/S

Det fremgår af sagen Refusionsopgørelse efter udskillelse af Københavns Energi (BR 506/05), jf. indstillingens punkt 4, "at der gennemføres en delvis konvertering af kommunens tilgodehavender til egenkapital i KE Vand og KE afløb således, at der indskydes 1.153 mio. kr. i KE Vand og 1.500 mio. kr. i KE Afløb. Økonomiforvalt-

ningen gives samtidig bemyndigelse til at foretage en løbende konvertering af de renter, der tilskrives de resterende gældsbreve på vand og afløb til egenkapital i form af aktiver i selskaberne således, at der kan opretholdes en soliditetsgrad på 35 pct. i selskaberne".

Det fremgår af Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner, at under kortfristede tilgodehavender registreres forskydninger i tilgodehavender hos borgere og kunder. Registreringen sker ved udsendelse af regning eller efter kommunens nærmere bestemmelse.

Vi finder imidlertid, at tilgodehavendet er et lån til virksomhederne. Ifølge Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner skal indskud i virksomheder, der har karakter af lån til virksomheden registreres under funktion 9.25 Andre langfristede tilgodehavender og udlån. Der er tale om et indskud, når kommunen ikke herved pådrager sig pligter eller rettigheder i forhold til virksomheden eller dennes kreditorer udover dem, der udtrykkeligt er nævnt i låneaftalen. Indskuddet indgår i virksomhedens regnskab under fremmedkapital og ikke under egenkapital.

Vi skal derfor anbefale, at tilgodehavendet omposteres til funktion 9.25 Andre langfristede udlån og tilgodehavender.

Funktion 9.15 Andre tilgodehavender (konto 11300-0000-0880151130)

Kursuscenteret har specificeret de samlede tilgodehavender på i alt 0,8 mio. kr. Vi har konstateret, at nogle tilgodehavender er registreret helt tilbage i 2002, og at det største tilgodehavende på 0,5 mio. kr. er registreret i juli 2005. Det fremgår ikke, hvad der er årsagen til, at disse tilgodehavender endnu ikke er opkrævet.

Vi skal henstille, at specifikationer suppleres med oplysninger om årsagen til, at tilgodehavenderne ikke er opkrævet, herunder hvilke tiltag der har været gjort for at opkræve disse.

Funktion 9.16 Forudbetalte udgifter (konto 11000-3200-0881651408)

Specifikation af saldoen indeholder en gengivelse af bogføringen og viser en gæld på 1,6 mio. kr. Specifikationen indeholder ikke oplysninger til en bedømmelse af indholdet af saldoen.

Vi skal henstille, at specifikationer indeholder oplysninger, så der kan foretages en bedømmelse af indholdet af saldoen. Endvidere bør denne post ikke indeholde gæld.

Funktion 9.56 Anden kortfristet gæld – Barselsfonden

Ultimo 2005 henstår en gæld på 52 mio. kr. Beløbet vedrører Sundhedsforvaltningens krav i Barselsfonden for 2004 og 2005. Det fremgår af regnskabet (s. 59, under finansposter), at Barselsfonden har besluttet, at selv om Sundhedsforvaltningens styring og dokumentation af udgifter, der refunderes af Barselsfonden, ikke har været tilfredsstillende, og Barselsfonden derfor ikke har kunnet udøve den sædvanlige kontrol af kravene for perioden 2001 til 2003, er denne sag afsluttet.

Det fremgår endvidere, at Sundhedsforvaltningen har rettet op på styringen og fremadrettet indberetter efter de retningslinier, som Økonomiforvaltningen har udsendt for Barselsfonden.

Gælden er et internt kommunalt mellemværende, og regnskabet må principielt ikke indeholde interne gældsposter.

Vi skal anbefale, at der træffes foranstaltninger til, at interne kommunale krav overfor Barselsfonden kan afregnes inden regnskabsårets udløb.

Funktion 9.59 Mellemregningskonto

(Konto 11000-4100-0885950205)

Ultimo 2005 var der bogført en beholdning af pantebreve på 103,5 mio. kr. som følge af overdragelse af idrætsarealer til Københavns Idrætspark.

Under hensyn til, at Københavns Idrætspart blev kommunaliseret i 2005, finder vi, at pantebrevene skal aflyses, og idrætsanlæggene tilskødes kommunen samt optages i kommunens regnskab som materielle anlægsaktiver

Anlæggene havde en værdi af 2,3 mia. kr.

Funktion 9.75 Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor

Det fremgår af regnskabet (s. 61, under langfristet gæld), at kommunen har indfriet et lån til Østamagerbaneselskabet på 160,8 mio. kr.

Gælden blev optaget til finansiering af ekstraordinære miljøforanstaltninger i forbindelse med aftalen om forløbet af Metroens 3. etape.

Borgerrepræsentationen tiltrådte, at Økonomiudvalget til indfrielsen fik en tillægsbevilling på funktion 0.80.3 (øvrige miljøforanstaltninger, anlæg) med dækning på funktion 8.74.7 (låneoptagelse) på 160,8 mio. kr.

Økonomiforvaltningen har den 1. december 2005 indfriet lånet, der på indfrielsestidspunktet henstod med en restgæld på 139,8 mio. kr. Samtidig med indfrielsen blev lånet, som forudsat i indstillingen, udgiftsført på funktion 0.80.3.

Vi har konstateret, at hele udgiften er bogført som anlægsudgift i 2005, selv om der ikke er leveret ydelser for hele beløbet.

Vi finder, at der i anlægsregnskabet alene bør bogføres udgifter svarende til leverede ydelser, og at restbeløbet bør bogføres på balancen under funktion 9.16, Forudbetalte udgifter, indtil levering af ydelser har fundet sted.

Funktion 9.81-84 Materielle anlægsaktiver

Ejendomme uden ejendomsværdi

Økonomiudvalget oplyste i besvarelsen af årsrevisionsprotokollatet for 2004 (8/2004), at ejendomme beliggende på Kraghavevej 14 og 16 i Hedehusene var indregnet med de fulde beløb, uden hensyn til at kommunen kun har en ejerandel på ca. 25 %.

Revisionen af regnskabet for 2005 viste, at indregningen ikke var ændret.

Vi skal henstille, at indregningen ændres, så regnskabet viser værdien af ejendommen svarende til kommunens ejerandel.

Anlægskartoteket – Manglende brug af beskrivelsesfelt

I årsrevisionsprotokollatet 2004 (8/2004) gjorde vi opmærksom på, at ifølge kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber, jf. Budget- og Regnskabshåndbogen skal den offentlige ejendomsvurdering registreres i anlægsmodulet i et beskrivelsesfelt.

Vi har i ét tilfælde (aktivnummer 1000235) konstateret, at den offentlige vurdering ikke fremgik af beskrivelsesfeltet. Ejendommen er indregnet i balancen med en anskaffelsessum på 4 mio. kr.

Vi skal henstille, at den offentlige vurdering noteres i beskrivelsesfeltet i anlægsmodulet.

5.5 Bevillingskontrol

Der er i de specielle bemærkninger til regnskabet nærmere redegjort for afvigelser mellem bevillinger og regnskabsbeløb.

Vores gennemgang af Økonomiudvalgets specielle bemærkninger til regnskabet har ikke givet anledning til bemærkninger.

5.6 Tilbagekøbsrettigheder – frikøb- og udskydelsesordningen

Formålet

Vi har foretaget en undersøgelse af kommunens tilbagekøbsrettigheder. Formålet med undersøgelsen har været at konstatere, om Borgerrepræsentationens vedtagne regler

om administration af frikøb (salg af kommunens rettigheder) og udskydelse (vederlag for udskydelse af tidspunktet for tilbagekøb) overholdes.

Økonomi

Økonomiforvaltningen har siden ikrafttrædelsen af den gældende ordning årligt i en beretning orienteret Borgerrepræsentationen om ændringer i kommunens tilbagekøbsrettigheder.

Af beretningen om tilbagekøbsrettigheder for 2005 fremgår det, at 287 ejere i 2005 har benyttet sig af ordningen og har indbetalt i alt 184,6 mio. kr., heraf udgør 176 mio. kr. frikøb og 8,6 mio. kr. udskydelser.

Københavns kommune har pr. 31. december 2005 tilbageværende værdier for ca. 2,9 mia. kr. (nutidsværdi) i de ejendomme, der er omfattet af den gældende frikøbs- og udskydelsesordning. Den største andel af rettighederne vedrører erhvervsejendomme, boligejendomme og ejerlejligheder.

Regelsæt

Den 15. februar 1996 vedtog Borgerrepræsentationen de gældende regler for frikøbs- og udskydelsesordningen af tilbagekøbsrettigheder (BR 770/95).

Reglerne bygger på følgende principper:

- Der er tale om et aktiv for kommunen, som repræsenterer en værdi.
- Betalingen for en afløsning skal afspejle den reelle værdi af aktivet.
- Betalingen skal opgøres ud fra ensartede og på forhånd fastlagte retningslinier.
- Administrationen af en afløsningsordning skal være enkel og gennemskuelig.
- Afløsningsordningen skal som hovedregel gælde samtlige ejendomme med tilbagekøbsret.
- Der skal fortsat være mulighed for udskydelse som alternativ til afløsning af tilbagekøbsretten.
- Ved fremtidig handel med kommunale ejendomme og grunde vil der som udgangspunkt kunne sælges både med og uden tilbagekøbsret.

- Kommunen vil fremover, når det skønnes økonomisk hensigtsmæssigt, gøre brug af sin tilbagekøbsret og varsle tilbagekøbet på det i deklARATIONERNE anførte tidspunkt.

Beregning af prisen for frikøb

I beregningsmodellen indgår følgende faktorer:

- Ejendommens værdi (*E). I tilfælde, hvor der gives erstatning for bygninger, skal grundværdien ved den seneste offentlige ejendomsvurdering benyttes. I tilfælde, hvor der ikke gives erstatning for bygninger, skal ejendomsværdien fra den seneste offentlige ejendomsvurdering benyttes.
- Tilbagekøbssummen (*T) udgøres af skødets aftalte tilbagekøbspris, som kommunen skal betale for hjemfaldspligten.
- Kalkulationsrente (*R). Der anvendes en kalkulationsrente på 4 pct. Den er udtryk for kommunens forventninger til realrenten, og er forskellen mellem en nominel rente og inflationen. Kalkulationsrenten er fastsat på grundlag af en opgørelse fra Nationalbanken, der i perioden 1925 til 1994 opgjorde den gennemsnitlige realrente til 4,1 pct.
- Periode til tilbagekøbstidspunkt (*n). Værdien skal tilbagediskonteres fra tidspunktet for frikøb til det fastsatte år for hjemfaldspligten.

Herefter kan prisen for frikøb beregnes efter følgende formel:

$$\text{Frikøbspris} = \frac{(E - T)}{(1 + R)^n}$$

Ved beregning af vederlag for udskydelse benyttes også faktorerne i frikøbsordningen.

Gennemgang af administrationen af tilbagekøbsrettigheder

Økonomiforvaltningens 9. kontor, har udarbejdet skriftlige forretningsgange samt en checkliste for behandlingen af sager om frikøb og udskydelse.

Revisionen har for 2005 gennemgået 8 sager (5 sager om frikøb og 3 udskydelsessager). Af de 5 frikøbssager er der i 2 sager erstatning for bygninger og de 3 sager uden tillæg for bygningernes værdi. De samlede indtægter i de 5 sager udgjorde 12,7 mio. kr. og det samlede vederlag i udskydelsessagerne udgjorde 0,5 mio. kr., fordelt på 1 sager med erstatning for bygninger (0,4 mio. kr.) og 2 sager uden tillæg for bygningernes værdi (0,1 mio. kr.).

Revisionsdirektoratets gennemgang af forretningsgangene og de konkrete sager har ikke givet anledning til bemærkninger.

Som det fremgår af modellerne for beregning af prisen for frikøb og udskydelse fastsættes ejendommens værdi til den seneste offentlige vurdering i de tilfælde, hvor der ikke gives erstatning for bygninger. I de senere år har kontantpriserne, der er opnået ved salg, generelt ligget væsentligt over den offentlige vurdering. Aktivets reelle værdi afspejles ikke i denne situation ved den anvendte faktor. Det er dog præget af usikkerhed, om denne udvikling vil fortsætte på lang sigt.

Regnskabsmæssig registrering af værdien af tilbagekøbsrettigheder og indtægter for frikøb og udskydelser

Bogføringen af indtægter ved frikøb og udskydelser sker i overensstemmelse med Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget og regnskabssystem (den gule mappe).

Det fremgår af den gule mappe, afsnit 7.2.2.1.m, at den til regnskabet obligatoriske fortegnelse over garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser også bør omfatte forpligtelser og rettigheder, som eventuelt kan blive aktuelle, f.eks. i forbindelse med tilbagekøb eller tilbagefald af fast ejendom.

Københavns Kommune har ikke hidtil medtaget tilbagekøbsrettighederne i denne fortegnelse.

Konklusion og anbefalinger

Revisionsdirektoratets gennemgang af forretningsgangene for behandling af frikøbs- og udskydelsessager samt gennemgangen af de konkrete sager har ikke givet anledning til bemærkninger.

I beregningen af prisen for frikøb og udskydelse fastsættes ejendommens værdi til den seneste offentlige vurdering i de tilfælde, hvor der ikke gives erstatning for bygninger. I de senere år har kontantpriserne, der er opnået ved salg, generelt ligget væsentligt over den offentlige vurdering. Aktivets reelle værdi afspejles ikke i denne situation ved den anvendte faktor. Det er dog præget af usikkerhed, om denne udvikling vil fortsætte på lang sigt.

Det anbefales, at Økonomiforvaltningen overvejer, om de senere års væsentlige stigninger kontantpriserne i forhold til den offentlige ejendomsvurdering bør medføre justering af beregningsmodellen for fastsættelse af prisen for frikøb og udskydelser.

Ifølge Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget- og regnskabssystem bør den obligatoriske fortegnelse over garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser også omfatte forpligtelser og rettigheder, som eventuelt kan blive aktuelle, f.eks. i forbindelse med tilbagekøb eller tilbagefald af fast ejendom.

Københavns Kommune har ikke hidtil medtaget oplysninger om tilbagekøbsrettigheder i nævnte fortegnelse.

Det anbefales, at tilbagekøbsrettigheder fremover medtages i fortegnelsen over garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.

6. Andre opgaver

6.1 Revisorerklæringer

Vi har afgivet erklæring på regnskabsopgørelser for:

- Udkast til aftale mellem Københavns Kommune, staten og Region Hovedstaden.

- Regnskabsopgørelse for BSR Interreg III B – Baltic Metropolises Innovation Strategy for perioden 1. januar 2005 - 30. juni 2005.
- Regnskabsopgørelse for BSR Interreg III B – Corridor of Innovation and Cooperation for perioden 1. januar 2005 - 30. juni 2005.
- Regnskabsopgørelse for BSR Interreg III B – Corridor of Innovation and Cooperation for perioden 1. juli 2005 - 31. december 2005.
- Regnskabsopgørelse for Interreg III A Øresundsregionen – Øresundsoverblik 1. del.
- Regnskabsopgørelse for Interreg III A Øresundsregionen – Øresundsoverblik 2. del.
- Regnskabsopgørelse for EU – Projekt URBACT, Partners for action 1. del 2005.
- Regnskabsopgørelse for EU – Projekt URBACT, Partners for action 2. del 2005.
- Regnskabsopgørelse for EU – projekt Intelligent Cities 2004.
- Regnskabsopgørelse over en bevilling fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration for projektet "Små succeser 2005".
- Saldoopgørelse af momsrefusion ultimo regnskabsåret 2005, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 1325 af 14. december 2005 om den kommunale og amtskommunale momsudligningsordning.

Vi har i et brev til Økonomiforvaltningen om afgivelsen af erklæring på saldoopgørelsen af momsrefusion gjort forvaltningen opmærksom på følgende:

"Efterregning af Saldoopgørelsen

Købsmoms på tilskudskonti (§ 1, stk. 2, nummer 1, d) Art 5.9, funktion 0.30 Fælles formål, driftsudgifter på -528.999 kr. kunne ikke afstemmes med en manuel efterregning af momsrefusionen i KØR.

Vores beregning viste en merrefusion på 668.986 kr. (- 528.999 kr.+139.987 kr.) i forhold til opgørelsen:

$$(1.415.423 \text{ kr.}) * (0,45 *(0,25/1,25)) / (1-(0,45* 0,25/1,25)) = 139.987 \text{ kr.}$$

Økonomiforvaltningen ved KØR - Centralen vil undersøge årsagen til forskellen mel-

lem bogføringen og rapporten, Anmeldelse af købsmoms, der benyttes til opgørelsen af købsmoms.

Eventuelle fejl vil blive medtaget i opgørelsen for 2006.

Udgifter til husleje omfattet af positivlisten

Kultur og fritidsforvaltningen har valgt at registrere tilskud til husleje på art 5.9.0.50, øvrige tilskud og overførsler, for funktionerne 0.35, 3.60, 3.63, 3.64 og 3.74. Art 5.9.0.50 indgår ikke i anmeldelsen af kommunemoms. Den samlede udgift udgør 10,4 mio. kr., og vi har beregnet den ikke anmeldte kommunemoms til 1,5 mio. kr.

Det er vores opfattelse, at når udgifterne er bogført på en funktion og en art, som er indeholdt i positivlisten, skal disse regler følges.

Vi skal henstille, at Økonomiforvaltningen undersøger, om bogføring omfattet af positivlisten kan udelades i anmeldelsen.

Hvis dette ikke er tilfældet, bedes der korrigeret i opgørelsen for 2006.

Salg af ejendom

Plan og arkitektur har ifølge KØR solgt en ejendom til 27,3 mio. kr. eksklusiv moms. Salget er bogført under funktion 0.14, sanering, art 5.9, øvrige tilskud og overførsler (konto 0203542208). Bogføringen medfører reduktion af den modtagne kommunemoms på 2,4 mio. kr.

Det er vores opfattelse, at salg af ejendomme bogføres på art 7.9, øvrige indtægter.

Vi skal henstille, at det undersøges om salgsindtægten skal udgå af momsanmeldelsen.

Aktiviteter uden momsrefusion

Sundhedsforvaltningen har – uanset, at det af momsbekendtgørelsens § 1, stk. 2, punkt 1.d fremgår, at opgørelsen ikke må indeholde aktiviteter på funktionerne 5.30 og 5.32 grp. 01 Personlig og praktisk hjælp – medtaget udgifter hertil i opgørelsen. De for meget opgjorte momsbeløb udgør 367.433 kr. på funktion 5.30 og 18.248 kr. på funktion 5.32.

Sundhedsforvaltningen er enig i vores bedømmelse.

Økonomiforvaltningen bedes foretage rettelserne i opgørelsen for 2006."

6.2 Rådgivning mv.

Vi har deltaget i:

- Drøftelse om Regnskabscirkulæret.
- Styregruppen for etablering af Ejendomsenheden.
- Økonomibrugergruppen.
- Rapportbrugergruppen.
- Sikrings- og Forsikringsgruppen.
- Kontoplangruppen.
- Regnskabsprojekt om løn.

Vurdering af status for økonomistyringen i Kvarterløft

Økonomiforvaltningen og Bygge- og Teknikforvaltningen anmodede i brev af 25. november 2005 Revisionsdirektoratet om at foretage en vurdering af status for den administrative og økonomiske styring af Kvarterløft.

Baggrunden for henvendelsen var, at Borgerrepræsentationen havde truffet beslutning om, at kvarterløft- og områdefornyelse fra 2006 placeres i den nye Teknik- og Miljøforvaltning.

Revisionsdirektoratet har i en erklæring af 8. maj 2006 til Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen redegjort for bl.a. følgende konklusioner og anbefalinger:

Benchmarkingen af økonomistyringen i det centrale kvarterløftssekretariat viste, at institutionen i marts 2006 var på niveau 1, Ad hoc.

Vi anbefalede, at økonomistyringen styrkes, så den fremover befinder sig på niveau 3, Aktivitetsstyring.

Det er vores opfattelse, at den bevillingsmæssige styring af de enkelte underprojekter under funktion 0.15.3 Kvarterløft stort set har været tilfredsstillende.

Derimod fandt vi, at den bevillingsmæssige styring af andre aktiviteter end de nævnte underprojekter har været forbundet med usikkerhed og uden klart overblik over det nuværende forbrug af bevillingerne samt afløbet fremover.

Vi anbefalede derfor, at Økonomiforvaltningen på baggrund af vores rapport udarbejder en opgørelse til Teknik- og Miljøforvaltningen, som pr. 31. december 2005 viser bevillings- og forbrugsbeløbene på funktion 0.15.3 Kvarterløft, specificeret pr uafsluttet bevilling. Desuden bør opgørelserne indeholde det forventede afløb af de pågældende bevillinger fremover. Tilsvarende oplysninger blev udbedt for funktion 6.51.3 sekretariat og forvaltninger, anlæg.

6.3 Større undersøgelser

Vi har for 2005 afgivet følgende større undersøgelser vedrørende Økonomiudvalget:

- Protokollat nr. 2 af 16. december 2005 om Kontrakt- og aftaleforhold på decentralt niveau.
- Protokollat nr. 5 af 28. april 2006 om Kommunens udgifter til gaver givet af borgmestre.
- Protokollat nr. 9 af 31. maj 2006 om Torkil Lauesens overgang fra ansættelse i jobtræning til fast ansættelse.
- Vi har til Borgerrepræsentationen afgivet en særberetning af 27. oktober 2005 om Københavns Kommunes generelle økonomistyring.

7. Opfølgning af tidligere omtalte forhold

7.1 Merudgifter til reovering af Øbro-hallen

Revisionsdirektoratet afgav den 7. august 2003 særberetning til Borgerrepræsentationen om Merudgifter til reovering af Øbro-hallen.

Revisionsudvalget henstillede i afgivelsesbemærkningerne, at Økonomiudvalget drager omsorg for udarbejdelsen af en generel vejledning om, hvorledes forvaltningerne kan planlægge og udføre deres forudsatte tilsyn og andet tilsvarende controllingarbejde, så der sikres en bedst mulig budgetopfølgning i årets løb.

I besvarelsen af årsrevisionsprotokollatet for 2004 oplyste Økonomiforvaltningen, at arbejdet med vejledningen ventes færdiggjort ved udgangen af 2005.

Det fremgår af Økonomiudvalgets opfølgning heraf i april 2006, at arbejdet mod forventning endnu ikke er afsluttet, da det har været nødvendigt at omprioritere ressourcerne til andre sager, herunder primært til et større ressourcetræk ved sager om udskillelse af KE og økonomisk ubalance i Uddannelses- og Ungdomsudvalget. Samtidig er 5 af 7 medarbejdere stoppet/flyttet i sidste halvår af 2005. Arbejdet forventes afsluttet i 2006.

7.2 Specifikations- og dokumentationskrav til IT-kontrakter

I revisionsbetænkningen for 2004, s. 33-34, fandt Revisionsudvalget det stærkt påkrævet, at der i Kasse- og Regnskabsregulativet skete en angivelse af de specifikations- og dokumentationskrav, som kommunen skulle have indarbejdet i fremtidige IT-kontrakter.

Baggrunden for kravet var, at Revisionsdirektoratet tidligere, og senest i år 2003 havde været involveret i en sag om uafklarede kontrakt- og betalingsforhold mellem KMD A/S og Skatte- og Registerforvaltningen som kontraktforvaltning under Økonomiudvalget.

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse skulle Københavns Kommune fremover sikre, at KMD på begæring kunne fremskaffe en sædvanlig detaljeret dokumentation for de fremsendte regningskrav, så ovennævnte situation ikke igen opstod.

Som afslutning på sagen anmodede Revisionsdirektoratet Skatte- og Registerforvaltningen om at sikre, at de ønskede specifikations- og dokumentationskrav indføres i Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag, så det sikres, at de nævnte krav fremover gøres gældende for kommunens leverandører på alle relevante områder, så det klart og fyldestgørende fremgår af aftalerne.

Revisionsdirektoratet har foretaget en opfølgning af arbejdet med ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativet på dette område.

I denne forbindelse blev det konstateret, at Økonomiudvalget ved mødet den 4. april 2006 har besluttet at oversende opfølgningssagen til Kultur- og Fritidsforvaltningen. Begrundelsen var, at Økonomiforvaltningen mente, at ansvaret for opfølgningen nu lå i Kultur- og Fritidsudvalget da den resterende del af Skatte- og Registerforvaltningens forvaltningsområde blev overført hertil efter fusionen med SKAT pr. 1. november 2005.

Økonomiudvalget har ansvaret for ajourføringen af Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag.

Økonomiforvaltningen bør således sikre, at Revisionsudvalgets anbefaling om angivelse af de nævnte specifikations- og dokumentationskrav i IT-kontrakter, bliver indarbejdet i Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag.

8. Ledelsens Regnskabserklæring

Økonomiforvaltningens ledelse har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler Økonomiforvaltningen andre forpligtelser, end de i regnskabet anførte.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

15. juni 2006

Jørgen Henriksen

/Nick Johansen